

Универзитет уметности у Београду
Факултет ликовних уметности
Париска 16, Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ
ПРОЈЕКТА И ПИСАНОГ РАДА

**Кореографије и конструкције-цртежи колаж као уметничко истраживање
друштвених односа**

Кандидаткиње Марије Бјекић

На 505. седници Наставно -уметничког већа ФЛУ одржаној 7.2. 2024. године донета је одлука да Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта **Кореографије и конструкције -цртеж и колаж као уметничко истраживање друштвених односа**, кандидаткиње Марије Бјекић ради у следећем саставу ,

Др.ум. Димитрије Пецић, редовни професор ФЛУ
Др.ум. Горан Јовић, ванредни професор ФЛУ
Др.ум. Наташа Кокић, доцент ФЛУ
Мр. Даниела Фулгоси, редовни професор ФПУ
Друм. Весна Кнежевић, редовни професор ФЛУ, ментор

Комисија подноси Наставно уметничком- научном већу Факултета ликовних уметности у Београду, следећи извештај :

Биографија кандидата

Марија Бјекић рођена 1979. године у Београду. Дипломирала 2006.године на Факултету ликовних уметности у Београду , одсек сликарство. Тренутно студент докторских уметничких студија на истом факултету. Од 2017. члан УЛУСа, са статусом самосталног уметника.

Самосталне изложбе:

2024. Игралишта, кућице и градитељи, галерија СКЦ Крагујевац
2024. Кореографије и конструкције (радни назив), Центар за графику ФЛУ, Београд
2024. Кореографије и конструкције, докторски уметнички пројекат, Галерија ФЛУ, Београд
2019. Тачка, линија, круг, троугао, квадрат, Центар за културу, Деспотовац

2019. Тачка, линија, круг, троугао, квадрат, Галерија КЦ Ковин
2018. Open studio, AIR, Kunstepidemin, Гетеборг, Шведска
2017. За новог човека, КЦНС Мали ликовни салон, Нови Сад
2016. Са којим фантастичним структурама? Галерија Коларац, Београд
2015. Раднички снови, Галерија Дома омладине, Београд
2014. Заједништво, Галерија Установе културе Палилула, Београд
2007. Изложба слика, Галерија Завода за проучавање културног развитка, Београд
2005. Изложба слика, Галерија Завода за проучавање културног развитка, Београд

Одабране групне изложбе:

2022. Уметност и друштво, УЛУС пролећна изложба, павиљон Цвијета Зузорић
2022. Traveling to East, SAM Casoria, Напуљ, Италија
2021. Ход по линији, тријенале цртежа и мале пластике, павиљон Цвијета Зузорић
2020. Где будућност почиње? УЛУС, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд
2020. Слика Србије, УЛУС, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд
2018. КУЧ, Дорћолплатз, Београд
2017. Повратак у сада, Галерија У10, Београд
2016. Годишња изложба, Галерија Коларчеве задужбине, Београд
2014. Цртеж, Галерија Установе културе Палилула, Београд
2009. Identity, Cultural office Erasme Janer, Барселона, Шпанија
2009. Фем- Фрацтал, МЕЦА Mediterráneo Центро Артістицо, Алмериа, Шпанија
2009. Woman-Caledioscopio, Fundecion Fernando Villalon, Севиља, Шпанија
2008. Over Sea , SAM Casoria, Напуљ, Италија
2008. Waves of emotions, Vittoria Colonna Art Museum, Пескара, Италија

Резиденцијални боравци:

2018. фебруар, март, Konstpidemin AIR Гетеборг, Шведска

Опис и анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат **Кореографије и конструкције -цртеж и колаж као уметничко истраживање друштвених односа**, кандидаткиње Марије Бјекић, представља студиозан, истраживачки рад, реализован изложбом у Галерији Факултета ликовних уметности у Београду, такође представљен и образложен у писаном делу докторског уметничког пројекта.

У оквиру докторских студија, настали ликовни радови, цртежи и колажи, представљени су у галеријском простору. кроз више серија тематских и поетски повезаних радова у засебне целине. Изложено је укупно 55 радова различитих формата, изложених као просторне инсталације и скупине цртежа позициониране на зидовима галерије, чинећи заједно, визуелно нову конструкцију простора. Истражујући симболе градње етичких и естетских вредности друштва и појединца, кандидаткиња визуелним елементима

представља и замишљене снове, тежње и потенцијале. Преиспитујући суптилне нијансе друштвених односа и различитости и несталности идеолошких поставки, она анализира природу друштва и везе појединца у односима градње или демонтаже. Променљива стања групе у њиховој усаглашеној тежњи ка геометријским облицима, симболично су представљени као изградња и материјализација идеолошке структуре. Кореографије слетова као симболичан приказ времена, подсетник су идеализованих вредности прошлости и изложбом цртежа и колажа, заокружују њено вишегодишње истраживање.

У првом поглављу, писаног дела докторског уметничког пројекта, кандидаткиња разматра значај и могућности цртежа као универзалног језика. Представљајући игру људске фигуре и геометријских облика у композицијама колажа и цртежа, она ствара особен доживљај, са мноштвом личних ставова захтевајући и од посматрача да се ангажује. Померајући фокус на филозофске теоријске концепте, она истражује подсвесне садржаје и личне митологије. Артикулишући своја сећања и емотивне доживљаје, тумачећи симболе личне и колективне историје, проналази нове наративе културолошких аутентичности. У првом поглављу докторског уметничког пројекта под насловом *Цртеж као универзални језик* повезује се цртачка пракса и концептуална уметност, могућности и међусобне везе, односно како су утицаји концептуалне уметности обогатили методе савременог цртачког израза. Концептуални метод у савременом цртежу објашњава као процес превођења елемената физичког света, визуелизације, апстрактних идеја у ликовни модел, којим се користи да би реконструисала приказивање различитих идеја и разумевање комплексних појава. Наводи рад концептуалног британског уметника Ричарда Лонга, **Линија начињена ходањем**, настао једноставним чином ходања по пољу, као прави пример те тезе о контексту препознавања међусобних веза цртежа и концептуалне уметности. Цртеж има особину да спонтано прати почетне фазе креативног процеса, и одмиче се ситуацијама примпрених процеса, он има своју самосталност у разиграности стилова, техника, употребом разних материјала и медијума, у мноштву технолошких иновација опстаје као узбудљиво уметничко поље.

У другом поглављу, *Развијање савремене поетике и радови настали у периоду 2014-2018*, кандидаткиња повезује и образлаже три различита циклуса цртежа и колажа који су формирали изложбе под насловима **Заједништво**, **Раднички снови**, **Са којим фантастичним структурама**. Радови су тематски и визуелно усклађени објашњавајући изворе визуелних референци, богате архивске грађе институција са којима је сарађивала, као преиспитивање кроз анализу савремене друштвене ситуације, друштвених околности и контраста. Привлачност теме о уређеном друштву које се формира на темељима подршке и солидарности, везаних за период социјализма на простору некадашње Југославије, она представља платформу проживљених и изворних емотивних утисака. Апропријацијом делова фотографија, или другог могућег материјала као методом уметничког израза она преиспитује и реконструира време, друштвене поретке, омогућавајући трансформацију тумачења на више нивоа. Кандидаткиња наглашава утицај уметничког покрета Руске авангарде и конструктивизма, којим подвлачи тему изградње новог друштвеног уређења са идејом интеграције уметности у свакодневни живот, прихватајући максималну сведеност у ликовном изразу. Великим цртежима рађеним по моделу конструктивистичких постера, који су преносили пропагандне поруке о еманципацији друштва она постиже утисак о духу времена и утопијским идејама. Архивски фонд Музеја Југославије, институција која се бави чувањем и научном анализом културног наслеђа Југославије је било прво полазиште за истраживање разноврсних

садржаја као што је визуелна естетика графичког и индустријског дизајна, филма, архитектуре. Пројекат преиспитивања колективног сећања у коме су уметници са територије бивше Југославије истраживали фонд музеја остварујући нова уметничка дела уско везана за период социјализма и историје материјалних остатака и чињенице заједничког наслеђа послужио је као пример критичког преиспитивања. Стварност и фикција, документарност, фрагментарност равноправни су чиниоци ликовне композиције. У трећем поглављу под насловом *Геометрија као апстрактни елемент у склопу фигуративног приступа* анализира се и представља појам геометрије као апстрактног комплементарног елемента у цртежима и колажима. Истражујући појам геометрије у уметности кроз историју, од антике до савременог контекста и тумачења геометрије у уметничким представама, кандидаткиња презентује свој аспект употребе геометријских форми у изградњи личне поетике. Људска фигура се повезује са основним геометријским облицима круговима, квадратима, ромбовима, истражујући односе и склад једноставност материјалног физичког света и апстрактност идеје. Проучавајући различите ликовне праксе уметника, из различитих области и времена која су кроз уметничка дела говорила о принципима безвремене лепоте, она препознаје важност утицаја геометрије у истраживању пропорција и врхунског склада који је основа савршене хармоније којој се тежи. Чак и у ситуацијама дела која истражују процесе случајности и необавезних решења геометрија као представа апстрактне нематеријалне форме заузима значајну улогу и даје могућности уметничке игре и иновативних решења.

Четврто поглавље носи наслов *Кореографије и конструкције-цртеж и колаж као уметничко истраживање друштвених односа* и представља изоштрену слику реализације пројекта и тачан опис изложбе реализоване у Галерији Факултета ликовних уметности у Београду. У овом поглављу кандидаткиња такође приказује и утицаје колажирања у ликовним остварењима, кроз могућности градње у више нивоа, композиција које имају вишезначност, амбивалентност са мноштвом асоцијација. Она поступком фотографисања различитих композиција, организованих људских фигура, једноставних исечених геометријских форми од папира у комуникацији са цртежима, нежним, мекано оловком гради унутрашње ткиво ликовног рада. Цртежи или колажи у себи спајају више техника, прецизно су постављени и геометријски прочишћени са малим бројем елемената, суптилно и уравнотежено. Монтажа и слагање ликовних елемената је капацитет колажа, јер се игром различитих ликовних квалитета преиспитују значења и вредности ликовних представа, остварајући активан перцептиван процес.

Значај и допринос докторског уметничког пројекта

Истраживачки и креативан рад Марије Бјекић, приказан и формулисан у цртежима и колажима резултирао је циклусима радова, који се одликује међусобно повезаним вредностима етике и естетике из периода социјализма, који носи посебна значења и чине значајно обележје заједнице народа са ових простора. Прикупљањем архивске грађе и

нематеријалних елемената, који чине почетну провокацију и претходе настанку ликовних радова, отвара се простор компарације два временска простора. Истраживања слета, као посебног, симболичног догађаја, везаног за време бивше Југославије, у доба социјализма, утврђују се правила кохерентности друштвеног уређења и социолошких вредности, као и естетике коју друштвено уређење проклумује. Разноврсни садржаји који прате визуелну естетику свакодневног живота, или слета као врхунског приказа организованог друштва социјалистичке Југославије, приказане на три значајне изложбе у Музеју Југославије, она евоцира у контексту слојевитих и вишезначних наратива. Истражујући изложбене целине као *Пионирска организација, Индустријализација, Култ рада, Самоуправљање, Станоградња, Телевизија и модернизација свакодневног живота*, она сагледава сложене и слојевите вредности, извлачећи у свом деловању, цртежом и колажом јасан и снажан лични утисак, неоптерећен виђеним изложбеним формулацијама.

Овим докторским уметничким пројектом представљане су ликовне вредности конструкција и кореографија, уклапајући апстрактно и фигуративно, указује се на однос геометрије и људске фигуре, значења реалног и надреалног, поетичног и утилитарног, прошлости и садашњости, релације идеологије и игре, отварају се питања личног и општег, фантастичног повезивања индивидуалног микрокосмоса и поретка универзума. Кандидаткиња у докторском уметничком пројекту, **Кореографије и конструкције - цртеж и колаж као уметничко истраживање друштвених односа** представља тежње, снове и надања друштва, кроз анализу симболичних појава носиоца изградње материјалних и идеолошких структура. Допринос докторског уметничког пројекта је и потврда значаја цртежа као фундаменталне уметничке форме путем које се могу приказати доживљаји и релације различитих времена, мерила и вредности естетике и етике које јасно и прецизно представљају, и времена, садашњост кроз прошло време. Докторанткиња је у свом истраживању обухватила југословенски период од 1950. до 1990. године, прегледом више од 400 фотографија, 200. предмета и 26. видео снимака из музеја Југославије, обухватила је својим радом и мноштво експоната графичког и индустријског дизајна Југославије, часописе, плакате, школски прибор, кућне апарате рекламне материјале истражујући и приказујући модернизацију југословенског друштва.

Сарађујући са архивама и музејима, истражујући историјску грађу институција као Архив Југословенске кинотеке, Филмске новости, Хисторијски музеј Босне и Херцеговине, Музеј детињства у Београду, Музеј за умјетност и обрт-Загреб, Повијесни и поморски музеј Истре, Музеј новије историје Словеније, Народни музеј у Београду, Програмски архив Телевизије Београд, Универзитет у Лафбороу- Велика Британија, она указује на значај установа које чувају историјске артефакте једног времена и отвара веома важно поље историје народа овог региона и чини својим деловањем у више нивоа доступним и прегледним материјал широј публици.

Закључак комисије

Комисија је закључила да рад докторанткиње Марије Бјекић у практичном делу докторског уметничког пројекта успешно реализованом изложбом цртежа и колажа **„Кореографије и конструкције-цртеж и колаж као истраживање друштвених односа** поседује значајан уметнички квалитет, и да је јасно и веома прецизно представила свој истраживачки поступак у текстуалном делу рада.

Такође, извештај оригиналности докторских уметничких пројеката и доктората преко платформе iThenticate указује на оригиналност ДУП-а, те прописани поступак за припрему одбране се може наставити.

На основу укупног утиска и процене докторског -уметничког пројекта **Кореографије и конструкције -цртеж и колаж као истраживање друштвених односа**, кандидаткиње Марије Бјекић, комисија предлаже Наставно уметничко-научном већу Факултета ликовних уметности у Београду да прихвати извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта, који би Предлогом одлуке био потом достављен Сенату Универзитета уметности.

Др.ум. Димитрије Пецић, редовни професор ФЛУ

Др.ум. Горан Јовић, ванредни професор ФЛУ

Др.ум. Наташа Кокић, доцент ФЛУ

Мр. Даниела Фулгоси, редовни професор ФПУ

Др.ум. Весна Кнежевић, редовни професор ФЛУ(ментор)

**ОЦЕНА ИЗВЕШТАЈА
О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ
ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА / ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Кореографије и конструкције- цртеж и колаж као уметничко истраживање друштвених односа”, аутора Марије Бјекић, констатујем да утврђено подударарење текста износи 3 %. Овај степен подударности последица *личних имена, библиографских података о коришћеној литератури, општих места и података*, што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, изјављујем да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

Датум 28. 3. 2024. ___ године

Ментор
Др. ум. Весна Кнежевић, ред. проф,